

Nedskæringerne på daghøjskoleområdet var jo nok ventede. Vi ved jo, at de partier, som nu danner regering, ikke er særlig vilde med daghøjskolerne, og Det Konservative Folkeparti har endda foreslået, at de skulle afskaffes, så derfor kommer det ikke helt bag på os.

Kl. 20.55

Daghøjskolerne er vokset ud af folkeoplysningstraditionen og har netop givet nogle bestemte mennesker mulighed for at højne deres oplysningsniveau og komme videre. Daghøjskolen er jo en højskole, hvor undervisningen er særligt tilrettelagt med henblik på, at eleverne skal kunne komme ud på arbejdsmarkedet, ud over at den har en almindelig funktion.

Et daghøjskoleophold har for mange mennesker været med til at styrke selvtilliden. Det har været begyndelsen til, at de gik i gang med et uddannelsesforløb med henblik på at komme ud på arbejdsmarkedet, og derfor er det også meningsløst, hvis man alene vurderer daghøjskolernes succes ud fra, hvor mange der umiddelbart kommer ud på arbejdsmarkedet. Daghøjskolerne er jo netop det første trin i de menneskers forsøg på at etablere en selvtillid, der kan give mulighed for uddannelse.

At regeringen også foreslår at afskaffe den fri ungdomsuddannelse, var der ingen, der sagde noget om før valget; man sagde tværtimod, at man ville ændre den. For os er den fri ungdomsuddannelse en uddannelse for forskellige typer unge, som ikke umiddelbart passer ind i det traditionelle uddannelsessystem. Den er speciel, fordi den giver tilbud om boglige, kreative og musiske elementer. Den er for det første beregnet for nogle unge, som har brug for at blive afklarede, inden de vælger en ungdomsuddannelse, for det andet har unge, der er droppet ud af et uddannelsessystem, brug for den, og for det tredje er den beregnet for nogle unge, som man kan sige har et lidt skævt forhold til de traditionelle uddannelser. Hvis den fri ungdomsuddannelse bliver nedlagt, er der mange unge, der givetvis ikke får en uddannelse, og der er også unge, der vil knække halsen i forsøget på at komme videre.

Modstanderne af den fri ungdomsuddannelse har ved forskellige lejligheder afsløret, at de har svært ved at acceptere, at der er uddannelser, som hverken Finansministeriet via Undervisningsministeriet eller arbejdsmarkedets parter er i stand til at styre i detaljer gennem centralt fastlagte planer og eksaminer. Regeringen og ikke mindst Venstre har talt om frihed – fri-

hed for den enkelte, mennesket frem for systemet, hedder det – men friheden gælder åbenbart ikke for de unge mennesker, der i samarbejde med vejledere selv vil styre deres uddannelse. Her er det systemet, der skal bestemme.

Dette lovforslag er det største tilbageskridt i folkeoplysningens historie. Meget af det, der er bygget op gennem årtier, smadres med ét slag. Men der kommer atter en dag, og bliver der politisk mulighed for det, er det klart, at SF vil være med til at ændre tingene, så vi genetablerer folkeoplysningen, som vi har kendt den, også den fri ungdomsuddannelse. Vi har viljen, og får vi magten, vil vi gøre det.

Danmark er et rigt land, men materiel rigdom forhindrer ikke, at der er åndelig fattigdom, og med dette lovforslag bliver Danmark åndeligt fattigere. Det er Frihedsdanmark, der taber, og det er Systemdanmark, der vinder med dette lovforslag. Højskoletænkningen har tabt til handelshøjskoletænkningen. Lyset skal åbenbart være for de lærde blot.

Jeg vil slutte med et citat, som for os siger meget om folkeoplysningen og hele den tanke, som vi har kendt i halvandet hundrede år, om højskole og folkeoplysning. Jeg går ud fra, at de, der er til stede her, ved, hvor citatet er fra, ellers burde de måske ikke have været ordførere på sagen.

»Oplysning være skal vor Lyst, er det saa kun om Sivet, men først og sidst med Folkerøst Oplysningen om Livet; den springer ud af Folkedad og vokser, som den vugges, den straaie i vort Folkeraad, til Aftenstjernen slukkes!«

Vi håber, at vi kan vende tilbage med en anden lovgivning, når dette forslag er vedtaget, for det er den sorteste dag i folkeoplysningens historie efter vores opfattelse; men der kommer atter en dag. Vi afviser selvfølgelig lovforslaget fuldstændig i sin helhed.

Marianne Jelved (RV):

Ja, nu er proppen trukket op af flasken, og vi kan konstatere, at indholdet aldeles ikke svarer til etiketten.

Kl. 21.00

Venstres formand, statsministeren, sagde under valgkampen og efter at regeringen var tiltrådt, at regeringen i særlig grad ville gøre en indsats for de svageste i samfundet, og hvad ser vi så nu på så centrale områder som folkeoplysning og uddannelse?

Jeg tror, alle i Folketingets Uddannelsesudvalg og mange, mange andre ved, at videnssam-